

el ministeri petrí retorna al que hauria de ser sempre, un servei evangèlic, apostòlic, de comunió. Senzill i sense personalismes. Com el de Pere.

Acabo amb el que se'n podria dir la paradoxa de Joan Pau II. Dels papes recents és probablement el que més ha destacat pel seu protagonisme. Ell no hauria dit com Pius IX "jo sóc l'Església", però la seva forta personalitat, la seva convençuda convicció de que sabia què calia fer i que la seva missió era instaurar-ho, unit als seus dons de lideratge, el convertiren en un papa capdavanter. Per tot això, era venerat fins a l'extrem per uns, molest o simplement suportat per altres. Sigui com sigui, es trobava lluny del model de discreció que en aquest comentari hem volgut proposar.

Però sorprenentment, ha estat ell qui en els anys recents ha assumit amb més claredat i contundència la proposta d'una reforma de l'exercici del papat. La seva encíclica *Ut unum sint*, dedicada a la promoció de l'ecumenisme, inclou la petició a tots els cristians perquè col·laborin en el camí de "trobar una forma d'exercir el primat que s'obri a una situació nova". Com és previsible, diu que això caldria fer-ho "sense renunciar a res de l'essencial de la seva missió", però és una afirmació clara de que cal reformar la conducta del papat. I, evidentment, de tot el que això implica en l'Església, des de la Cúria romana a la pràctica del conjunt de les comunitats. Cal dir que, malgrat fos una clara proposta feta des de la màxima autoritat catòlica, no aconseguí cap resultat concret. Ja se sap: malgrat tot el que es digui, els papes se'ls escolta quan hom vol i, si no agrada el que diuen, àdhuc les més altes jerarquies fan com qui sent ploure. Però és bo que en quedi constància. ☐

Joaquim Gomis és escriptor

HABEMUS PAPAM (PRIMERA CRÒNICA DES DE ROMA)

Juan de Pablos

Mai com ara la dita s'ha complert al peu de la lletra. Cap dels "favorits" que uns i altres assenyalaven com a successors de Benet XVI no ha sortit a la balconada de la basílica vaticana, al peu de la qual esperàvem milers de cristians. Els diaris parlaven del cardenal Scola, arquebisbe de Milà, del brasiler Scherer, del nord-americà O'Malley, del canadenc Ouellet, i d'altres. En sabíem la biografia, i fins i tot a quina tendència els podíem col·locar. Però cap d'ells no fou l'anunciat per un vell cardenal després de l'espera, que

SENZILL, PROPER, HUMIL, GAIREBÉ TÍMID, ES PRESENTA EL PRIMER PAPA LLATINOAMERICÀ I JESUÏTA

ja se'ns feia llarga. Molts no sabíem de quin cardenal parlava. No podíem saber que els dos terços dels vots necessaris, en aquesta ocasió 77, per a ser elegit bisbe de Roma, els havia aconseguit el cardenal Jorge Mario Bergoglio, jesuïta, arquebisbe de Buenos Aires, de qui ningú fins ara no havia dit res. Només els més entesos recordaven que, segons els rumors, a l'anterior conclave havia estat el principal "rival" de Joseph Ratzinger. Però ara, fins i tot els entesos no en parlaven, com si ja fos cosa del passat.

Pocs minuts després de la set de la tarda del dimecres 13 de març, de la petita xemeneia de la capella Sixtina havia començat a sortir l'esperat fum blanc, i les campanes de la basílica confirmaven la bona notícia. Mal-

grat la pluja, la plaça era ja ben plena. Plena de gent ben diversa, però que compartien l'expectació, l'emoció, els nervis, l'alegria. Dies abans un periodista nord-americà havia preguntat a l'intel·ligent i bonhomíós portaveu de la sala de premsa vaticana, el pare Lombardi, si no era hora ja d'utilitzar un sistema més propi del món de l'electrònica per anunciar l'elecció papal. Però ell, somrient, va dir que l'actual tenia el seu encant. I certament, l'experiència de ser a la plaça de Sant Pere esperant primer si surt el fum, escatint si és negre o blanc, i, després, la nova espera per saber qui ha resultat elegit, tot té la seva gràcia, és un record per sempre.

Una interminable hora d'espera fins que començaren a encendre els llums de la sala de les benediccions, i el cardenal protodiaca, el francès Jean-Louis Tauran, sortí al balcó central, i mig proclamà el tradicional "Habemus papam". Amb veu tremolosa revelà el nom de l'elegit: "El reverendíssim i eminentíssim senyor Jorge Mario, cardenal de la santa Església romana Bergoglio, que ha pres el nom de Francesc". Crits, aplaudiments, llàgrimes entre els assistents. Malgrat que molts no sàpiguen qui és. Un amic argentí em diu *sotto voce*: "Al Vaticà no deuen saber que no li agrada que li diguin reverendíssim o eminentíssim, que vol que se li digui simplement 'pare'". El Papa es fa esperar, li deuen estar posant la sotana blanca (després els entesos observen que surt amb menys ornaments dels propis, i amb una creu pectoral que no és la de papa, i àdhuc que el cerimonier que havia revestit el papa Ratzinger amb venerables ornaments sembla fer mala cara).

Un conclave sorprenent
 Nomes calgueren cinc votacions perquè el cardenal Bergoglio aconseguis la majoria necessària. Malgrat que, després de la renúncia de Benet XVI, els pronòstics dels vaticanistes apuntaven a un conclave més llarg. Deien que el col·legi cardenalici estava dividit, sense cap candidat clar. Es parlava de la influència dels cardenals secretaris d'Estat, l'anterior i l'actual, Sodano i Bertone. Sense oblidar

sense massa fonament. Com les que durant els dies anteriors al conclave, els dies en què els cardenals es reunien per parlar sobre la situació de l'Església, es feren sobre el pes dels cardenals nord-americans, les acusacions a la Cúria, la petició de més informació.

DES DE BUENOS AIRES, PARLEN D'UN PASTOR MOLT PROPER ALS POBRES, D'UN ESTIL DE VIDA SIMPLE

un sector de cardenals ben tradiciona-
 listes, una vintena, quinze dels quals celebren seguint la forma tridentina. Però tot ha acabat sent especulacions

El papa Francesc es mostra aquests dies tranquil i confiat. Però, com dèiem, la situació de l'Església no és gens fàcil. Té una Cúria per punificar. Les oficines del Vaticà no són exemplars, i no tots els seus treballadors porten una vida segons l'Evangelí. Hom diu que això impulsà la renúncia de Benet XVI, que es senti sense força davant les denúncies de les irregularitats del banc vaticà, d'un suposat *lobby* homosexual a la Cúria, de les divisions entre els cardenals amb més poder. Aquestes acusacions

Una situació gens fàcil

Potser, al final, el que té més pes és la confiança en l'Espirit Sant i el compromís que els cardenals expressen en el moment de votar: "Poso per testimoni a Crist Senyor, el qual em jutjarà, que dono el meu vot a qui, en presència de Déu, crec que ha de ser elegit". I l'elegit fou, inesperadament, el cardenal Bergoglio. Aquests primers dies s'ha manifestat senzill, proper, lliure. Des de Buenos Aires, parlen d'un pastor molt proper als pobres, d'un estil de vida simple, amable. Que, per exemple, utilitza el transport públic. També es diu que, sobre temes doctrinals i morals, tendeix a posicions conservadores, però potser més en la forma que en el fons. Segui com sigui, no sabem pas quines seran les línies del seu pontificat en els moments actuals de l'Església, gens fàcil.

La creu pectoral de Bergoglio-Francesc

Senzill, proper, humil, gairebé tímid, es presenta Francesc, el primer papa Latinoamericana de la història i també el primer papa jesuïta. No imita els seus antecessors fent grans gestos. Però sorpren amb les seves paraules. Primer amb la salutació: "Germanes i germanes, *buona sera*". I sobre tot, després, perquè parla com a bisbe de Roma, no com a papa universal. "El deure del conclave era donar un bisbe a Roma. Sembla que els meus germans cardenals han anat a cercar-lo gairebé a la fi del món... però som aquí. Gràcies per l'acolliment". I després, també senzillament, primer de tot, un record i una pregària "pel nostre bisbe emèrit, Benet XVI" (tampoc no en digué papa, sinó bisbe). Seguí una altra petició: que abans de beneïr-nos ell, nosaltres, el poble, preguéssim per ell. I a la plaça de Sant Pere es féu un sorprenent silenci: el poble pregava pel seu bisbe inclinat a la balconada.